

સંપાદકીય

“Knowledge has a beginning but no end.”- કોઈએ આ વિધાન યથાર્થ જ કહ્યું છે. પ્લેટો કહે છે કે, “માનવ વર્તન મુખ્ય ત્રણ સ્ત્રોત છે: ઈચ્છા, લાગણી અને જ્ઞાન.” આથી જ આપણે સહુએ જીવનપર્યંત વિદ્યાર્થી બનવું ઘટે. ‘ભારતર’ને અભ્યાસ, પ્રેક્ટિસ, શીખવવામાં અથવા કંઈક અનુભવ કરીને જ્ઞાન અથવા કૌશલ્ય મેળવવાની પ્રવૃત્તિ અથવા પ્રક્રિયા તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરી શકાય છે.

મનોવૈજ્ઞાનિકો ‘શિક્ષણ’ ને અનુભવને પરિણામે વર્તનમાં આવતા સ્થાયી ફેરફાર તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે; લોકો કેવી રીતે શીખે છે અને તેમના વાતાવરણ સાથે કેવી રીતે ક્રિયાપ્રતિક્રિયા કરે છે તે સંબંધિત વિષયોની શ્રેણી પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે

વર્તનને કેવી રીતે પ્રભાવિત કરે છે તે શીખવા માટેના પ્રથમ વિચારકોમાંના એક મનોવૈજ્ઞાનિક જોન બી. વોટસન હતા, જેમણે સૂચવ્યું હતું કે તમામ વર્તણૂક શીખવાની પ્રક્રિયાનું પરિણામ છે. વોટસનના કાર્યમાંથી ઉદ્ભવેલી વિચારસરણીને વર્તનવાદ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. વર્તનવાદની આ શાખાએ આંતરિક વિચારો, યાદો અને અન્ય માનસિક પ્રક્રિયાનો અભ્યાસ કરવાની ભલામણ કરી જે ખૂબ વ્યક્તિલક્ષી હતી.

દરેક વિચારધારા એ શિક્ષકો માટે તો ઉપયોગી જ છે કારણ કે શિક્ષણ એક વ્યાપક પ્રક્રિયા છે તથા તે હંમેશા પરિવર્તનશીલ છે અને શિક્ષકે તેના વિદ્યાર્થીઓની માનસિક પ્રક્રિયા અને તેના આંતરિક વિચારો સમજવા ખુબ જ જરૂરી છે. વિદ્યાર્થી સાથે શિક્ષકનું પોતાનું એક જોડાણ પણ એટલું જ જરૂરી છે.

વાર્તા રે વાર્તા....

ચંદ્રગુપ્તનું સૈન્ય શસ્ત્ર સરંજામ સાથે સિકંદર પર ચડાઈ કરવા તૈયાર હતું પરંતુ યાણક્ય ની ઈચ્છા હતી કે એક વાર દરેકેદરેક બાબતની ચોક્કસાઈ પૂર્ણ તપાસ કરી લેવી જોઈએ. તેઓ ઈચ્છતા હતા કે ચંદ્રગુપ્ત પાસે પ્લાન A, B અને C જ નહીં પરંતુ X, Y અને Z સુધીનો પ્લાન હોય.

આથી યાણક્યએ ચંદ્રગુપ્તને કહ્યું કે એ આજે સાંજે મારે તારી યુદ્ધ માટેની તૈયારીઓ જોવી છે.

ચંદ્રગુપ્તને લાગ્યું કે યુદ્ધ કરતા પણ મોટી પરીક્ષા છે, આથી તેણે જાતે હાથી, ઘોડા, રથ તથા શસ્ત્રોની ચકાસણી કરી લીધી. ત્યારબાદ તેણે ગુરુકુળમાં પોતે જે નોંધ લખી હતી, તેનો અભ્યાસ કર્યો અને તેને એક શબ્દ મળ્યો

“આન્વીક્ષિકી” (સાયન્સ ઓફ થીંકીંગ)

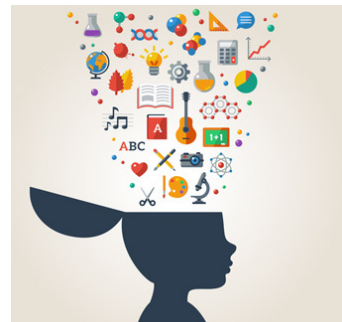
યાણક્ય એને કહે છે, ‘ હું આશા રાખું છું કે તે આન્વીક્ષિકી નો ઉપયોગ કર્યો હશે?’

પછી તે પ્રશ્ન કરે છે “યુદ્ધભૂમિમાં યૌદ્ધા માટે સૌથી મહાન સમસ્યા કઈ છે?” ચંદ્રગુપ્ત જવાબમાં કહે છે “ધર્મસંકટ”

બીજો પ્રશ્ન પૂછે છે, “યૌદ્ધા માટે સૌથી મહાન યુદ્ધ કયું છે?”

ચંદ્રગુપ્ત જવાબમાં કહે છે “ધર્મયુદ્ધ”.

આમ, સમગ્ર રીતે વિચારવાની અને આન્વીક્ષિકી નો ઉપયોગ કરવાથી જ કોઈ પણ ક્ષેત્રે આગળ વધી શકાય છે.

એન જે ડેસ્ક પર ઈ-કન્ટેન્ટ

સ્વ-અધ્યયન માટે યોગ્ય વાતાવરણનું નિર્માણ તથા જરૂરી સૂચનો ખૂબ મહત્વના છે. ઓગસ્ટ માસમાં નીચે મુજબ વિષયવસ્તુ Nj ડેસ્ક પર અપલોડ કરવામાં આવ્યું છે.

સમગ્ર અધ્યયન સામગ્રી ની ઝલક નીચે દર્શાવી છે:

subject	Video Count	Timing
B.A	29	02:31:18
Gujarati	135	11:26:01
Maths	9	00:41:47
CA Foundation	51	05:49:28
Science	106	08:12:53
SS	6	00:20:28
Grand Total	336	29:01:55

ઓગસ્ટ માસના અંત સુધી 800 થી વધુ કલાકના વિડીયો Nj ડેસ્ક પર ઉપલબ્ધ છે અને આ વિડીયો બનાવવાનું કાર્ય અવિરત પણે ચાલતું જ રહે છે, જેથી શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને મદદરૂપ થઈ શકાય અને વિદ્યાર્થીઓ પોતાની ઝડપે, પોતાના સમયે શીખતાં રહે.

“Learning is not attained by chance, it must be sought for with ardor and diligence.”
-Abigail Adams

મનને ગમતાં સમાચાર

- બાળકોમાં સર્જનાત્મકતા અને નવીન વિચારસરણીને પ્રોત્સાહન આપવાના હેતુથી સરકારી પહેલ હેઠળ 8 માં રાષ્ટ્રીય સ્તરના પ્રદર્શન અને પ્રોજેક્ટ સ્પર્ધા (NLEPC) માં દેશભરના કુલ 581 શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ તેમના નવીન વિચારો નું પ્રદર્શન કર્યું હતું.
- Artificial Intelligence** શિક્ષણ ઉદ્યોગમાં એક વિશાળ શક્યતા છે, જે ઓટોમેશન સાથે સિસ્ટમને સશક્ત બનાવે છે. લગભગ તમામ પ્રકારના શિક્ષણ સંસાધનોને સ્વયંસંચાલિત કરવું એ AI નું એક મહત્વનું પાસું છે. શીખનાર અને શીખવનાર બંને આ નવીનતાથી લાભ મેળવી શકે છે. Academic ઓનલાઇન શૈક્ષણિક લેન્ડસ્કેપ માં AR અને VR નું સંકલન વિદ્યાર્થીઓને વ્યક્તિગત શિક્ષણ મેળવવામાં મદદ કરશે.

વાંચવું ગમશે...

1. How To Read a Person Like a Book - Gerard Nierenberg
- Henry Calero and Gabriel Grayson
2. Atomic Habits - James Clear

એક ચપટી પ્રેરણા

“Clouds come floating into my life,
no longer to carry rain or usher storm,
but to add colour to my sunset sky.”

-Rabindranath Tagore

